Eduskunnan lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijalausuntopyyntö asiana HE 31/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia: Vanhusasiavaltuutetun lausunto

Vanhusasiavaltuutettu kiittää kutsusta esittää lausuntonsa Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta. Valtuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, jonka lakisääteisenä tehtävänä on edistää ikääntyneiden oikeuksien toteutumista. Vanhusasiavaltuutettu on erillisviranomainen, joka on sijoitettu Oikeusministeriön yhteyteen.

Vanhusasiavaltuutettu pitää tärkeänä hallituksen esityksessä esitettyä tarkoitusta, että viranomaiset säilyttävät mahdollisessa uudessa virastossa itsenäisyytensä ja nykyisen tehtäväalansa. Samoin tärkeää on se, että erityisviranomaiset saavat yhteisen viraston, joka hoitaa niiden hallinnollisia tehtäviä. Monen erillisviranomaisen toimisto on pieni ja sen vuoksi on tärkeää, että hallinnon toiminta toteutetaan siten, että resursseja saadaan mahdollisimman paljon lakisääteiseen sisältötyöhön. Vanhusasiavaltuutettu arvio, että uuden viraston perustaminen tulee tehostamaan valtuutetun käytettävissä olevien resurssien kohdentumista sisältötyöhön.

Vanhusasiavaltuutettu kannattaa ehdotettua muutosta vanhusasiavaltuutetusta annetun lain 1 pykälään, jonka mukaan vanhusasiavaltuutettu on oikeusministeriön hallinnonalalla. Nykyisen säädöksen mukaan vanhusasiavaltuutettu on yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston yhteydessä.

Vanhusasiavaltuutetun tehtävä alkoi vuoden 2022 tammikuussa. Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastoa koskevaa asiaa on valmisteltu pitkään, ja vanhusasiavaltuutettu osallistunut valmistelutyöhön vuodesta 2022 lähtien.

Oikeusministeriö on 10.10.2023 asettanut työryhmän valmistelevasti suunnittelemaan sekä toteuttamaan edeltäviä toimia viraston perustamista varten. Vanhusasiavaltuutettu on jäsenenä asetetussa työryhmässä.

Muutosten toteuttamiseen ja erityisesti sen selkeyttämiseen, mitä palveluita uusi virasto viranomaisille konkreettisesti tuottaa, tulee myös varata riittävästi aikaa.

Helsingissä, lokakuun 25 päivänä 2023

Päivi Topo, vanhusasiavaltuutettu

Marjut Vuorela, erityisasiantuntija